

Aswoensdag: het askruisje 2025

Tijd van intens gebed, betrokkenheid en soberheid

Aswoensdag valt dit jaar op 5 maart 2025. Op deze dag en met het opleggen van as begint de veertigdagentijd of vastenperiode. Het is de woensdag na Vastenavond (“vette dinsdag”).

Aswoensdag is in het rooms-katholicisme de eerste dag van de vastenperiode. As is hét symbool van boete, vernieuwing, vergankelijkheid en verzoening. Op deze dag wordt as van de verbrande palmen van de palmzondag van het vorige jaar gezegend. Daarna wordt het als teken van boete op het voorhoofd van de gelovigen aangebracht. Omstreeks de elfde eeuw ontstond de gewoonte as te ontvangen aan het begin van de vastenperiode. De as staat symbool voor het betuigen van spijt, tonen van berouw, iets betreuren. As aan het hoofd aanbrengen is in de wereld van de bijbel een teken van rouw.

Deze intense vasten- of geloofsperiode kent een drievoudige praktijk: (1) **vasten** of bewuster omgaan met onze levensstijl, om ons bewustzijn te verruimen en te breken met zaken waaraan we vasthangen, die vrijheid belemmeren, (2) **aalmoezen** geven om meer dan ooit ter beschikking te staan van de medemens, voornamelijk de medemens in nood, én het geven of het tot uitdrukking brengen van solidariteit, en (3) **gebed** om meer open te staan voor God en gevoelig te worden voor Gods Woord.

Askruisje

Op Aswoensdag laten in principe rooms-katholieken en ook sommige protestantse gelovigen (Lutheranen) in de kerk een kruis met as op hun voorhoofd tekenen. In bepaalde orthodoxe gemeenschappen wordt de as op het (voor)hoofd gestrooid. In de loop der tijd werd de asoplegging herleid tot een symbolisch kruisje.

Daarbij bidt de voorganger “Gedenk, mens, dat je stof bent en tot stof zult wederkeren” (Genesis 3, 19). Het askruisje herinnert ons eraan dat we als mens op aarde niet eeuwig leven. Sommige voorgangers bidden: “Bekeer U en geloof in het Evangelie”.

Hongerdoek

Het hongerdoek geniet de laatste decennia hernieuwde belangstelling. Niet meer om het altaar en dergelijke af te schermen, maar wel om pastorale beweegredenen. In de context van de vastenacties van Broederlijk Delen kwamen doeken op de markt (veelal van Misereor in Duitsland) waarop Christus’ lijden getoond werd door het lijden van armen en hulpbehoevenden af te beelden. De hongerdoeken zijn een ruggensteun en hulpmiddel bij het doormaken van de vastentijd. Er wordt bij de uitbeelding zowel ingespeeld op bijbelse verhalen als op actuele situaties.

Geen vlees wel vis!

Waarom geen vlees maar vis eten op dagen als Aswoensdag en Goede Vrijdag – wat sommige katholieken elke vrijdag nog doen, vooral in abdijen en kloostergemeenschappen? Vroeger konden armen zich geen vlees veroorloven. Zij aten de vis die zij zelf vingen. De kerk wilde een tegemoetkoming aan de armen doen en vertelde aan de rijken dat zij uit solidariteit ook geen vlees konden eten. Het blijft een suggestie aan volwassen gelovigen om inderdaad op Aswoensdag en Goede Vrijdag zich te onthouden van vlees of uitbundige maaltijden. Overdaad schaadt! (Jonge kinderen en hoogbejaarden vallen niet onder dit voorstel.)

E.H. Paul Lansu

Senior Policy Advisor, Pax Christi International

Werkgroep Veiligheid en Ontwapening, Pax Christi Vlaanderen